

1.4.2025

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

Viite: HE 13/2025 vp

VALTION ALUEHALLINTOUUDISTUS

Kaivosteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Metallien ja mineraalien tarve sekä mineraalipolitiikka ovat tässä hetkessä merkittävästi esillä. Työpaikat ja investoinnit ovat tärkeitä edelleen ja viime vuosien aikana keskusteluun on noussut huoltovarmuus, kotimaisuus ja turvallisuuspolitiikka. Sähköistyminen on edelleen tärkeimpiä keinoja vähentää hiilipäästöjä, mutta tarve fossiilista polttoaineista irtautumiseen on kasvanut myös geopolitiikan johdosta; ensin Ukrainan ja nyt myös Yhdysvaltain uudenlaisen politiikan kautta.

Keskitymme lausunnossa erityisesti kaivosteollisuuden näkökulmiin. Tämän vuoksi huomiomme kohdistuvat erityisesti perustettavan Lupa- ja valvontaviraston rooliin.

Asian valmisteluun liittyen haluamme lausua kiitokset valtioneuvoston ministeriöille mittavasta ja osaavasta valmistelusta. Kokemuksemme mukaan nyt meneillään oleva iso viranomaisuudistus ei ole näkynyt sen enempää lupaprosesseissa kuin myöskään valvontatehtävien suorittamisessa.

Huamme kuitenkin nostaa muutamia huomioita teollisuuden investointinäköymistä tuleville vuosille.

1. Tämä nyt käsiteltävä viranomaisuudistus on erittäin suuri kehityssaskel ja välttämätön sellainen. Kannatamme uudistusta.
2. Samalla on kuitenkin todettava, että pelkästään valtiohallinnon eri hallinnollisten virastojen yhdistäminen ja uudelleen muotoilu ei vielä yksinään tasoita tietä uusille ja vastuullisille investoinneille. Samanaikaisesti vireillä olevat sisällölliset muutokset lupamenettelyihin ovat myös tärkeä askel ennustettavuuden ja tasokkaan tekemisen aikaansaamiseksi – niin viranomaisissa kuin myös teollisuudessa.
3. Viime viikon alussa julkistettu EU:n strategisten projektien lista kertoo siitä muutoksesta, joka on tapahtunut mineraalipolitiik-

kassa. Päätöksenteko on edelleen Suomessa mutta EU:n komissio on ottanut voimakkaan roolin, jolla on vaikutusta myös esimerkiksi ympäristö- ja vesitalouslupa- sekä kaivoslain mukaisiin prosesseihin.

4. Meneillään olevilla uudistuksilla tavoitellaan yhden luukun asiointia. Tämän uudistuksen jälkeen on kuitenkin todettava, että kaivosten osalta ympäristöasioita käsitellään edelleen LVV:n lisäksi myös elinvoimakeskuksissa (EVK), maakuntien liitoissa, TUKES:issa sekä kuntatasolla. Valtion viranomaisten käsittely jää sekin vielä aika monelle lohkolle ja sen lisäksi tulevat alue- ja kuntataso.
5. Työnjako LVV:n ja elinvoimakeskusten välillä on esityksessä hyvin pohjustettu. Kuitenkin vesienhoidon ja vesiasioiden osalta työ jakautuu kahtia. Kaivosteollisuus ry toivoo, että eri tahoilla on valmiuksia tarkentaa työnjakoa, kunhan ensi kokemukset on aikanaan saatu. Kaivosten osalta patoturvallisuusasiat siirtyvät pois ympäristöluvittamisen yhteydestä. Pienten resurssien maassa tämä on ehkä ymmärrettävää. Toivomme kuitenkin viranomaisten vähäisistä resursseista johtuen, että he voivat jatkossakin joustavasti olla lupa- ja valvontamenettelyssä mukana ilman työläitä ja muodollisia lausuntokierroksia.
6. Kaivosteollisuuden toimintaedellytyksiä pohdittaessa nousevat esiin sääntelyn intensiteetti ja oikeasuhteisuus sekä viranomaisyön ennustettavuus. LVV:n rooli tulee olemaan pääasiassa perinteisen ennakollisen luvituksen ja jälkikäteisen valvonnan tekemisessä. Samaan aikaan teollisuudelle asetetaan myös elinkeinopoliittisia toiveita investointien ja työpaikkojen muodossa. Tässä EVK:t ovat ottamassa roolia yhdessä lähinnä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijoiden kanssa. Kaivoksille ympäristö- ja vesitalouslupa on samalla yhä enemmän myös teollispoliittinen lupa toimia. Kaivosten osalta tätä kokonaisuutta täydentää kaivoslain mukainen lupamenettely.
7. Toistamme jo lausuntokierroksella esittämämme toiveen siitä, että uuteen LVV:hen kootaan toimialakohtaisia erityisryhmiä. Erityisesti kaivosten ympäristöluvituksen osalta tällä on tärkeä merkitys, koska toimialan ympäristölupa-kokonaisuus on vaativa ja sen tiimoilta käytävä keskustelu on vilkasta.
8. Hallituksen esityksessä on tuotu esiin toimintamallit, joiden avulla eri ministeriöt ovat mukana uuden viraston tulosoajauksessa. Kaivosteollisuus ry katsoo, että tämän lisäksi elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön tulee ottaa yhdessä vahva rooli kaivosten toimintaedellytysten rakentamisessa.
9. Yleisen edun valvonnan toivomme vielä esityksen täsmentämisestä. Viranomaisen omaan päätökseensä kohdistaman muutoksenhakuoikeuden on katsottu olevan omiaan heikentämään asian käsittelyn asianmukaisuutta sekä viranomaisen riittävään selvittämiseen ja valmisteluun liittyvää päätöksentekoa. Kyse on

myös siitä, ettei omista päätöksistään valittava viranomainen tuo uskottavuutta viranomaistoimintaan.

10. Korostamme, että yleisen edun näkökulma on olennainen osa ympäristöllisiä lupamenettelyjä jo aineellisen lainsäädännön nojalla. Erillinen valvontayksikkö luo yleisen edun valvontaan erillisen tason, painavan yleisen edun näkökulmasta. Uutta rakennetta käyttöönotettaessa on tärkeää, että toimivallan rajaukset ovat niin selkeitä kuin mahdollista.
11. Lopuksi toteamme, että hallituksen esitykseen sisältyvät kaivoslain tai ydinenergialain muutosesitykset ovat teknisiä, eikä Kaivosteollisuus ry:llä ole niihin huomauttamista.

KAIVOSTEOLLISUUS ry

Pekka Suomela, toiminnanjohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende